

МОДЕЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

©2018 СЛОБОДЯНЮК Н. О., ШОКЕР Р. І.

УДК 330.322

Слободянюк Н. О., Шокер Р. І. Моделювання механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни

У статті проаналізовано роль інвестиційного забезпечення у фінансовій безпеці держави. Метою статті є моделювання механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни. На основі морфологічного аналізу сутності дефініцій «інвестиційне забезпечення» та «інвестиційна безпека» запропоновано авторське тлумачення таких категорій та визначено їх ключові складові. Запропоновано механізм інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави, обґрунтовано його основні елементи та визначено їх роль у структурі даного механізму. Досліджено основні проблеми інвестиційного забезпечення та запропоновано напрямки щодо їх вирішення. Визначено оптимальні стратегії інвестиційного забезпечення. Прослідковано взаємозв'язок між інтегральним показником інвестиційної безпеки, фінансовою безпекою та станом технологічного укладу країни. Перспективами подальших досліджень даного питання є визначення стану детермінантів інвестиційного забезпечення, розрахунок інтегрального показника фінансової безпеки країни, а також оцінка ефекту від реалізації запропонованих стратегій на основі позитивного досвіду високорозвинених країн.

Ключові слова: фінансова безпека, інвестиційне забезпечення, механізм інвестиційного забезпечення, детермінанти інвестиційного забезпечення, інтегральний показник фінансової безпеки.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Слободянюк Наталія Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри фінансів та банківської справи, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)
E-mail: slobnata21@gmail.com

Шокер Римма Ігорівна – студентка, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)

E-mail: rimmashoker@gmail.com

УДК 330.322

UDC 330.322

Слободянюк Н. А., Шокер Р. И. Моделирование механизма инвестиционного обеспечения финансовой безопасности страны

В статье проанализирована роль инвестиционного обеспечения в финансовой безопасности государства. Целью статьи является моделирование механизма инвестиционного обеспечения финансовой безопасности страны. На основе морфологического анализа сущности дефиниций «инвестиционное обеспечение» и «инвестиционная безопасность» предложено авторское толкование таких категорий и определены их ключевые составляющие. Предложен механизм инвестиционного обеспечения финансовой безопасности государства, обоснованы его основные элементы и определена их роль в структуре данного механизма. Исследованы основные проблемы инвестиционного обеспечения и предложены направления их решения. Определены оптимальные стратегии инвестиционного обеспечения. Исследована взаимосвязь между интегральным показателем инвестиционной безопасности, финансовой безопасностью и состоянием технологического уклада страны. Перспективами дальнейших исследований данного вопроса являются определение состояния детерминантов инвестиционного обеспечения, расчет интегрального показателя финансовой безопасности страны, а также оценка эффекта от реализации предложенных стратегий на основе положительного опыта высокоразвитых стран.

Ключевые слова: финансовая безопасность, инвестиционное обеспечение, механизм инвестиционного обеспечения, детерминанты инвестиционного обеспечения, интегральный показатель финансовой безопасности.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Слободянюк Наталья Александровна – доктор экономических наук, доцент, заведующая кафедрой финансов и банковского дела, Донецкий национальный университет экономики и торговли им. М. Туган-Барановского (ул. Трамвайная, 16, Кривой Рог, Днепропетровская область, 50005, Украина)
E-mail: slobnata21@gmail.com

Шокер Римма Игоревна – студентка, Донецкий национальный университет экономики и торговли им. М. Туган-Барановского (ул. Трамвайная, 16, Кривой Рог, Днепропетровская область, 50005, Украина)
E-mail: rimmashoker@gmail.com

Slobodyanyuk N. O., Shoker R. I. Modeling the Mechanism for Investment Provision of Financial Security of the Country

The article analyzes the role of investment provision in the financial security of the State. The article is aimed at modeling the mechanism for investment provision of the country. On the basis of morphological analysis of essence of definitions of «investment provision» and «investment security» the authors' interpretation of such categories is suggested and their key components are defined. The mechanism for investment provision of financial security of the State is proposed, its basic elements are substantiated and their role in the structure of this mechanism is defined. The main problems of investment provision are researched and directions of their solution are suggested. Optimal strategies of investment provision are determined. The correlation between the integral indicator of investment security, financial security and the status of technological mode of the country is researched. Prospects for further research on this issue are defining of the determinants of investment provision, calculating the integral indicator of financial security of the country, as well as assessment of the effect of the proposed strategies based on the positive experiences of the highly developed countries.

Keywords: financial security, investment provision, mechanism for investment provision, determinants of investment provision, integral indicator of financial security.

Fig.: 1. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Slobodyanyuk Natalija O. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Head of the Department, Department of Finance and Banking, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (16 Tramvaina Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50005, Ukraine)
E-mail: slobnata21@gmail.com

Shoker Rymma I. – Student, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (16 Tramvaina Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50005, Ukraine)

E-mail: rimmashoker@gmail.com

В умовах посилення нестабільності економічної та політичної ситуацій в країні, збільшення впливу різного роду як внутрішніх, так і зовнішніх загроз, питання фінансової безпеки України стає дедалі актуальнішим. Це можна пояснити тим, що від показника фінансової безпеки напряму залежить рівень національної безпеки країни. Важливу роль під час формування рівня фінансової безпеки країни відіграє інвестиційний складник, а саме – інвестиційна безпека держави. Тому питання інвестиційного забезпечення фінансової безпеки має чималу актуальність на даному етапі економічного розвитку України.

Вітчизняні та зарубіжні науковці зробили вагомий внесок щодо дослідження даного питання. Зокрема такі науковці як: Л. М. Закревська, Н. О. Слободянюк, О. І. Барановський, В. І. Кириленко, І. В. Губенко та А. О. Заїнчковський дослідили роль інвестиційного складника у фінансовій безпеці держави та визначили її основні індикатори, виходячи з інвестиційного забезпечення; М. О. Мороз, А. Є Федоренко, Л. Ф. Новікова та О. Р. Жидяр визначили основні елементи та напрями щодо державного регулювання інвестиційного забезпечення, а також надали характеристику головним ризикам і недолікам інвестиційного забезпечення; І. А. Юр'єва, І. М. Манаєнко, Н. В. Даций та В. В. Чорній зробили чималий внесок у дослідження механізму інвестиційного забезпечення.

Незважаючи на велику кількість праць науковців щодо дослідження зазначеної проблеми, необхідно приділити ще більше уваги питанню розробки дієвого механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни.

Метою статті є моделювання механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни, аналіз та структурний розгляд його елементів та взаємозв'язку між ними.

Поняття «фінансова безпека» є неоднозначним і багатофакторним. Виходячи із численних його тлумачень можна сказати, що фінансова безпека – це така категорія, що:

- ✦ виступає індикатором показника ефективності функціонування економічної системи країни;
- ✦ характеризує рівень захищеності інтересів фінансової сфери;
- ✦ показує якісну характеристику фінансових інструментів, потоків та ресурсів;
- ✦ описує ступінь безпеки національної економіки;
- ✦ є показником стійкості фінансової системи щодо зовнішніх та внутрішніх загроз та інше.

Виходячи з того, що зазначена категорія є всеохоплюючою та має вплив на загальний рівень безпеки країни, слід розуміти, що таке ж значення мають і її складові. Так, важливу роль у формуванні рівня фінансової безпеки має інвестиційна безпека.

Питання інвестиційного забезпечення стає все дедалі актуальнішим у період розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та створення системи плідної співпраці з економічно-розвиненими країнами світу. Як і фінансова безпека, інвестиційне забезпечення є дуже неоднозначним, всеосяжним і має широке значення. Думки науковців щодо даного поняття теж розходяться, кожне їх трактування характеризується своїми основними (особливими) елементами, узагальнення яких дасть змогу розкрити досліджувану категорію найбільш точно та повно (*табл. 1*).

Виходячи з широкого спектра вищезапропонованих тлумачень та визначених основних складових інвестиційної безпеки та інвестиційного забезпечення можна дати узагальнене поняття даної категорії. *Інвестиційне забезпечення* – це процес акумулювання, розподілу та руху інвестиційних ресурсів (грошових коштів, капіталу, майна) щодо забезпечення сталого розвитку національної економіки країни, активізації економічного потенціалу та створення відповідних умов задля підтримки та покращення подальшого розвитку процесу залучення інвестицій і формування конкурентоспроможності країни в зовнішньому (світовому) середовищі.

Так, зрозуміло, що інвестиційне забезпечення фінансової безпеки країни складається з низки послідовних процесів, які, своєю чергою, поділяються на сукупність різного роду елементів, взаємодія яких відповідає за створення негативних, позитивних чи інших тенденцій у сфері залучення інвестиційних ресурсів. Так, інвестиційну безпеку в Україні не можна характеризувати як ту, що знаходиться на достатньому рівні та створює належні умови для забезпечення фінансової безпеки. Сам процес залучення інвестицій є недосконалим, а також невиправданим з точки зору раціональності використання наявних інвестиційних ресурсів країни. Це є точкою опори для великої кількості науковців, які вбачають великий потенціал економічних можливостей нашої держави, для реалізації якого необхідною є допомога економічно-розвинених країн. Своїми численними дослідженнями даного питання вони намагаються проаналізувати всі можливі чинники та елементи процесу інвестиційного забезпечення задля прийняття оптимальних рішень, усунення негативних тенденцій та створення умов розвитку інвестиційного процесу в Україні. Саме тому інвестиційне забезпечення, яке, виходячи із вищесказаного, виступає розгалуженням сукупності взаємопов'язаних процесів, слід розглядати саме в розрізі всіх його складових частин, що дасть змогу всебічно охопити та розглянути кожен структурний елемент і взаємодію таких елементів у процесі інвестиційного забезпечення. Наочно такий процес можна представити за допомогою механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни (*рис. 1*).

Аналіз дефініції «інвестиційне забезпечення» та «інвестиційна безпека»

Автор(-и) та визначення	Ключова змістова складова
1	2
<p>1. <i>О. І. Барановський, М. О. Мороз [1]</i>. Під інвестиційною безпекою держави слід розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – досягнення синхронізації інтересів суб'єктів інвестиційних відносин для забезпечення в країні розширеного відтворення, реструктуризації та формування інноваційної моделі розвитку національної економіки, оптимального розподілу інвестицій по регіонах і галузях господарського комплексу, надійності й ефективності інвестицій; – уникнення асиметрії (між інвестиційними попитом і пропозицією, обсягами інвестицій і зростанням ВВП, внутрішніми та іноземними інвестиціями, обсягами і структурою інвестицій у регіонально-галузевому розрізі) інвестиційних процесів і збитків за прийняття необґрунтованих інвестиційних рішень; – рівень задоволення інвестиційного попиту вітчизняних суб'єктів господарювання, домогосподарств, галузей господарського комплексу, секторів економіки, регіонів і держави у фінансових і матеріальних ресурсах та об'єктах інтелектуальної власності, достатній для повноцінного забезпечення їх життєдіяльності та поступального розвитку; – інвестиційну привабливість об'єктів інвестування, зумовлену перспективністю розвитку, прийнятними для інвесторів обсягами та перспективами збуту продукції, надання послуг і виконання робіт, ефективністю використання такими об'єктами активів, їх ліквідністю, платоспроможністю та фінансовою стійкістю; – наявність інвестиційних доктрини, стратегії та політики, спрямованих на формування й ефективне використання інвестиційного потенціалу учасників інвестиційних процесів, створення інвестиційних резервів національної економіки, протидію непродуктивному відпливу капіталу за межі країни, впровадження цивілізованого режиму дивестицій (вилучення інвестицій), забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, запобігання викликам і загрозам в інвестиційній сфері та зниження ризиків реалізації інвестиційних проєктів 	<p>Забезпечення розширеного відтворення розвитку національної економіки на основі інноваційної моделі її розвитку</p>
<p>2. <i>І. А. Юр'єва [2]</i>. Інвестиційне забезпечення економічної безпеки слід визначати як економічну діяльність, спрямовану на формування і рух інвестиційних ресурсів відповідно до критеріїв безпечного функціонування та розвитку національної економіки.</p>	<p>Рух інвестиційних ресурсів</p>
<p>3. <i>Л. М. Закревська, А. О. Зайчковський [3]</i>. Інвестиційна безпека є сукупністю нормативно-правових, соціальних і екологічних умов, що визначають тип і динаміку відтворювального процесу і забезпечують надійність відшкодування та ефективність використання вкладеного капіталу. Головним критерієм достатності інвестиційної безпеки є конкурентоспроможність економіки. Виходячи з того, що критерієм економічної безпеки є підтримання в адекватному стані умов життєдіяльності (економічне зростання, добробут населення), матеріальною основою цього виступає певний рівень інвестування та інвестиційної безпеки</p>	<p>Сукупність умов щодо характеристики відтворювального процесу</p>
<p>4. <i>А. Макух, Л. Руснак [4]</i>. Інвестиційна безпека визначається чіткою інвестиційною політикою, розрахованою на тривалу перспективу. Інвестиційна безпека – це і стан, і процес. З одного боку, вона характеризує досягнутий рівень використання інвестиційних ресурсів в економіці, а з іншого – визначає процес та напрями їх ефективного використання</p>	<p>Рівень використання інвестиційних ресурсів та напрямки їх використання</p>
<p>5. <i>В. П. Приходько [5]</i>. Під інвестиційною безпекою слід розуміти такий рівень інвестування економіки, який забезпечував би її розширене відтворення, раціональну реструктуризацію та технологічне переозброєння</p>	<p>Рівень інвестування</p>
<p>6. <i>О. В. Феєр [6]</i>. Інвестиційне забезпечення підприємства розглядається як процес акумулювання необхідного обсягу інвестиційних ресурсів шляхом реалізації відповідної інвестиційної політики</p>	<p>Процес акумулювання інвестиційних ресурсів</p>
<p>7. <i>В. І. Кириленко [7]</i>. Процес забезпечення стану інвестиційної сфери як системи економічних відносин з приводу руху інвестицій, за якого економіка здатна досягти і підтримувати рівень інвестиційних ресурсів для забезпечення сталого розвитку, зростання конкурентоспроможності національної економіки і добробуту населення; спроможність підтримувати виробничі нагромадження і капітальні вкладення на рівні, що гарантують необхідні темпи розширеного відтворення, реструктуризацію і технологічне переозброєння економіки; процес, спрямований на досягнення такого стану, за якого економіці країни, регіону, галузі властиві такі характеристики, як стійке економічне зростання, соціально-економічна стабільність та нейтралізація внутрішніх і зовнішніх (глобалізаційних) загроз</p>	<p>Процес забезпечення, за якого досягається і підтримується сталий розвиток економіки</p>

1	2
8. А. Є. Никифоров, В. І. Гавловська [8]. Інвестиційна безпека, на наш погляд, є функцією впливу значного спектра чинників, у тому числі: політичних, економічних, науково-технічних, інноваційних	Функція впливу значного спектра чинників
9. Л. С. Орлов [9]. Здатність національної економічної системи ефективно самостійно відтворювати інвестиційний процес, маючи на увазі, головним чином, підтримання конкурентоспроможності країни у світовому співтоваристві	Здатність економіки самостійно відтворювати інвестиційний процес та підтримувати рівень конкурентоспроможності

Джерело: складено за [1–9].

Зaproпонований механізм інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни складається з декількох основних елементів, призначення в кожного з яких чітко виражене, а від їх взаємодії залежить ефективність усього процесу інвестиційного забезпечення.

Так, насамперед, у процесі залучення інвестицій початковим є найперший елемент механізму – ідентифікація проблем інвестиційного забезпечення, виявлення та своєчасний моніторинг ризиків, що здатні вплинути на процес інвестиційного забезпечення. Існуючі проблеми інвестиційного забезпечення пропонуємо ранжувати за відповідною ознакою: інвестиційний клімат, інфраструктура бізнесу та інвестиційні ризики. Такі ознаки можуть бути розширені залежно від кінцевої мети та бути складовою загальноекономічних проблем у реалізації стратегії розвитку держави.

Обґрунтуємо деякі проблеми інвестиційного забезпечення:

1) *несприятливість інвестиційного клімату України*: політична нестабільність; кризовий стан фінансової системи та економіки в цілому; відтік капіталу та робочої сили за кордон; значна корупованість влади; невідповідність між інвестуванням економіки та реальними потребами ринку; велике податкове навантаження; висока концентрація власних коштів у джерелах інвестиційних ресурсів; відсутність взаємозв'язку між доходами регіонів та податковими відрахуваннями; великий тіньовий сектор економіки та ін.;

2) *низька інфраструктура бізнесу*: галузева та регіональна нерівномірність розподілу залучених ресурсів; повільний темп розвитку інноваційних процесів; низька конкурентоспроможність товарів національного виробництва на світових ринках; стрімкий розвиток економік інших країн світу порівняно з Україною; висока залежність національної економіки від іноземних капіталовкладень; моральний та фізичний знос основних засобів; відсутність підтримки товаровиробників з боку держави; дефіцит кваліфікованих фахівців та ін.;

3) *високі інвестиційні ризики*: недосконалість законодавчого регулювання інвестиційної діяльності

в Україні; відсутність чітких механізмів регулювання інвестиційних процесів; несприятливий клімат держави для інвесторів; низький розвиток зовнішньоторговельних відносин; високі обмеження щодо експорту товарів та виходу на глобальні ринки; постійні зміни в економічному середовищі та ін.

Своєчасне усунення дії зазначених проблем на початковому етапі є першочерговим завданням держави, адже саме вона виступає одним із головних суб'єктів інвестиційного забезпечення та формує оптимальну стратегію інвестиційного забезпечення на основі впровадження дієвих методів вирішення проблем залучення інвестицій з можливістю диверсифікації та мінімізації інвестиційних ризиків.

Щодо усунення питань несприятливості інвестиційного клімату країни, перш за все, потрібно запустити процес лібералізації законодавства.

До важелів державного впливу на інвестиційний клімат відносять: прийняття законів та нормативних актів; надання фінансової допомоги; встановлення норм і стандартів; антимонопольні заходи; регулювання участі інвестора у приватизації власності; забезпечення захисту інвестицій та інше [10].

В Україні інвестиційна діяльність регулюється Конституцією України, Законом України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р., Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 01.04.1991 р., Указом Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії», Законом України «Про режим іноземного інвестування» від 19.02.1994 р. Відповідно, необхідною умовою покращення інвестиційного клімату держави є перегляд зазначеного законодавства задля пом'якшення умов інвестиційної діяльності та сприяння її розвитку. Держава має зменшити податкове навантаження та покращити умови експорту товарів та вихід на іноземні ринки. Також необхідно спрямувати зусилля на збереження кадрового потенціалу країни, від якого напряму залежить виробничий, технологічний та інноваційний розвиток. До головних вимог державної діяльності треба також віднести проведення політики заохочення іноземних інвестицій, яка впливає з реалізації вищеперелічених методів. Уся ця

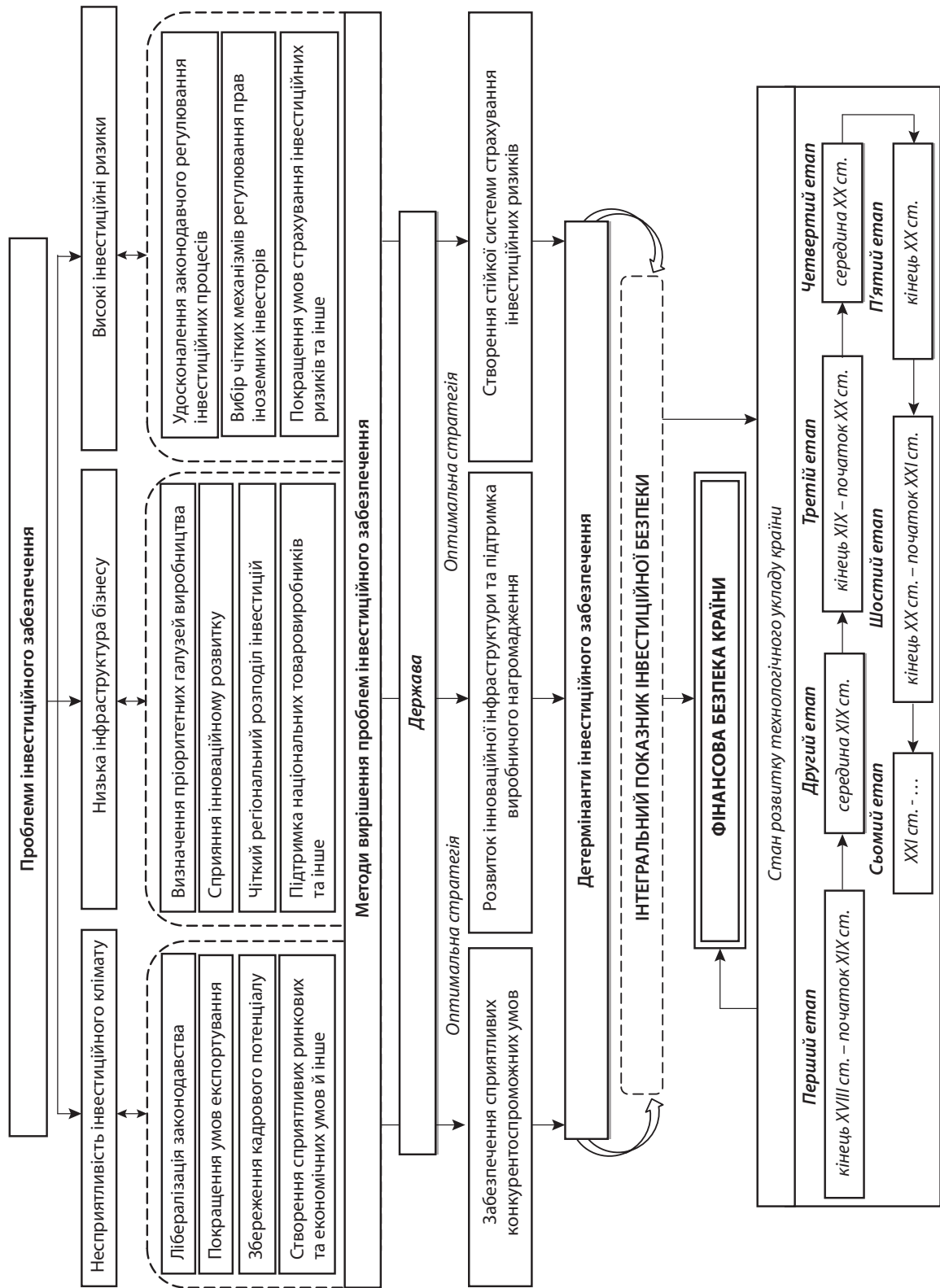

Рис. 1. Механізм інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни

діяльність дасть змогу створити сприятливі ринкові та економічні умови і реалізувати одну із стратегій механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни, а саме – забезпечення сприятливих конкурентоспроможних умов.

Наступним проблемним питанням є існуюча низька інфраструктура бізнесу, що виходить з повільних темпів розвитку інноваційних процесів. Низькі темпи впровадження новітніх технологій спровоковані тим, що увага не зосереджується на перспективні галузі національної економіки та вкладення інвестицій в них. Україна має невикористаний потенціал і може створювати високотехнологічні товари, якщо почне орієнтуватися на правильність розподілу залучених коштів між галузями та регіонами. Це дасть змогу впроваджувати новітні технології, залучити в процес виробництва весь технологічний потенціал країни і конкурувати за інвестиційні ресурси. А також збільшити обсяг експорту. Національному товаровиробнику потрібна підтримка з боку держави в ході залучення та впровадження новітніх тенденцій інноваційного розвитку й комерціалізації інтелектуального капіталу на вигідних умовах. Тобто, йдеться про реалізацію наступної оптимальної стратегії – розвитку інноваційної інфраструктури та підтримки виробничого нагромадження.

У боротьбі за іноземні ресурси слід також пам'ятати про безпеку самого інвестора. Наявність лише пріоритетних галузей для вкладень є недостатньою, необхідно забезпечити інвестору належний захист. Тому слід знову зосередити увагу на законодавчому регулюванні інвестиційних процесів та створенні механізмів щодо цього. Інвестор має розуміти, що вкладені ним кошти є надійно захищеними, тому необхідним є саме покращення умов страхування інвестиційних ризиків. Вищеперелічені заходи дадуть змогу створити стійку систему страхування інвестиційних ризиків, що являє собою ще одну оптимальну стратегію.

Аналізуючи весь процес реалізації оптимальних стратегій механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави, слід сказати, що всі блоки проблем є взаємопов'язаними та взаємозалежними, і виникнення одного блоку провокує появу іншого, тому таку ж закономірність можна прослідкувати в процесі їх вирішення. Так, несприятливий інвестиційний клімат провокує зниження інвестиційної привабливості держави, що, своєю чергою, впливає на відставання в питанні інфраструктури бізнесу, а також виникнення високих інвестиційних ризиків. Тому вирішення питань законодавчого регулювання інвестиційної діяльності в Україні, пом'якшення необхідних умов такої діяльності дасть змогу зменшити інвестиційні ризики, залучити іноземні ресурси та наростити інвестиційний потенціал галузей національної економіки, зробити їх більш привабливими та інноваційно розвиненими.

Процес вирішення наявних проблем зводиться до запропонованих авторами оптимальних стратегій, а саме:

1. Забезпечення сприятливих конкурентоспроможних умов.
2. Розвиток інноваційної інфраструктури та підтримка виробничого нагромадження.
3. Створення стійкої системи страхування інвестиційних ризиків.

Саме з реалізації цих стратегій виникають детермінанти інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави.

До детермінантів інвестиційного забезпечення належать:

- ✦ відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів;
- ✦ відношення обсягу інвестицій в основний капітал до ВВП;
- ✦ відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП;
- ✦ показник приросту іноземних інвестицій [11];
- ✦ величина іноземних інвестицій на душу населення;
- ✦ розмір економіки України у відсотках до світового ВВП.

Кожен з цих показників є окремим індикатором стану фінансової безпеки держави як головного елементу механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни. У сукупності ж вони формують інтегральний показник інвестиційного забезпечення країни, значення якого описує рівень фінансової безпеки країни.

Слід розуміти, що інтегральний показник інвестиційного забезпечення держави також впливає на стан розвитку технологічного укладу країни. Нині науковці налічують шість таких технологічних укладів та показники присутності сьомого. Щодо України, то однозначно не зрозуміло, який технологічний уклад їй притаманний, адже налічуються ознаки декількох технологічних укладів одразу [12]. Своєю чергою, дослідження цього питання показують, що стан розвитку технологічного укладу теж впливає на фінансову безпеку країни. Тому сприяння розвитку технологічного укладу збільшує рівень фінансової безпеки країни. У цій ситуації теж прослідковується взаємозалежність між окремими елементами механізму, тобто вирішення всіх проблемних питань, формування оптимальної стратегії та підвищення детермінантів інвестиційного забезпечення, а в цілому інтегральний показник інвестиційної забезпеченості напряму впливає на фінансову безпеку країни, а також на стан її технологічного укладу, який знову ж таки визначає рівень фінансової безпеки.

ВИСНОВКИ

Отже, інвестиційне забезпечення є важливим показником фінансової безпеки країни. Представлений механізм інвестиційного забезпечення фінан-

сової безпеки країни є низкою взаємопов'язаних елементів. Вирішення кожної з наявних блоків проблем інвестиційної діяльності держави супроводжується зменшенням кількості проблем представлених іншими блоками. Для забезпечення синхронності надходжень інвестиційних ресурсів у національну економіку насамперед потрібно звернути увагу на законодавче регулювання такої діяльності, лібералізація якого приведе до покращення інвестиційного клімату. Очікувана підтримка з боку держави в рішенні питання інноваційного розвитку країни дасть змогу підвищити інфраструктуру бізнесу. Також необхідно переглянути нерівномірність механізму розподілу інвестиційних ресурсів за галузевою та регіональною ознаками. Важливим є створення безпечних умов для діяльності інвесторів, захист їх інтересів та створення належних умов є першочерговою потребою. Реалізація зазначених оптимальних стратегій дасть змогу покращити детермінанти інвестиційного забезпечення і загалом інтегрального показника інвестиційного забезпечення, перейти до нового технологічно украду країни та забезпечити високий рівень фінансової безпеки країни.

У перспективах подальшого розвитку необхідно діагностувати стан детермінантів інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни, систематизувати чинники, що негативно впливають на сукупний інтегральний показник інвестиційного забезпечення країни, та оцінити ефект від реалізації оптимальної стратегії інвестиційного забезпечення на основі позитивного досвіду високорозвинених країн. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановський О. І., Мороз М. О. Інвестиційна складова фінансової безпеки. *Фінансово-кредитна діяльність*. 2017. Вип. 1. С. 46–59. URL: <http://fdk.org.ua/article/viewFile/109926/105386>
2. Юр'єва І. А. Механізм інвестиційного забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія «Технічний прогрес та ефективність виробництва»*. 2013. № 67. С. 186–189.
3. Закревська Л. М., Заїнчковський А. О. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 2. С. 28–34.
4. Макух А., Руснак Л. Інвестиційна безпека України в системі світової економічної безпеки. URL: <http://intkonf.org/makuh-a-rusnak-l-investitsiyna-bezpeka-ukrayini-v-sistemi-svitovoyi-ekonomichnoyi-bezpeki>
5. Приходько В. П. Інвестиційна безпека як важливий чинник подолання фінансово-економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 16. С. 6–9.
6. Феєр О. В. Інвестиційне забезпечення діяльності вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 2. С. 112–117.
7. Кириленко В. І. Інвестиційна складова економічної безпеки. Київ : КНЕУ, 2005. 232 с.
8. Никифоров А. Є., Гавловська В. І. Інвестиційна безпека та безпека інвестиційної діяльності: компле-

ментарність та критерії розмежування // Фінансове забезпечення інноваційних проектів малого та середнього бізнесу: глобальні виклики та українські реалії : зб. матер. І Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 грудня 2016 р.). Київ : КНЕУ, 2016. С. 45–49. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20797/1/45-49.pdf>

9. Орлов Л. С. Держава і інвестиційна безпека. *Актуальні проблеми економіки і права*. 2010. № 3. С. 5–8.

10. Вакалюк В. А. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип.16. С. 122–126.

11. Слободянюк Н. О. Інвестиційний складник фінансової безпеки держави. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 2-1. С. 64–69.

12. Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства : колективна монографія / за заг. ред. В. П. Ільчука. Чернівці : Чернівці. нац. технол. ун-т, 2016. 396 с.

REFERENCES

Baranovskyi, O. I., and Moroz, M. O. "Investytsiina skladova finansovoi bezpeky" [Investment component of financial security]. *Finansovo-kredytna diialnist*. 2017. <http://fdk.org.ua/article/viewFile/109926/105386>

Feier, O. V. "Investytsiine zabezpechennia diialnosti vitchyznianskykh pidpriemstv" [Investment support of domestic enterprises]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomika»*, no. 2 (2016): 112-117.

Innovatsiino-investytsiini zasady stiikoho rozvytku bazovykh haluzei natsionalnoho hospodarstva [Innovative-investment fundamentals of sustainable development of basic branches of national economy]. Chernihiv: Chernihiv. nats. tekhhol. un-t, 2016.

Kyrylenko, V. I. *Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky* [Investment component of economic security]. Kyiv: KNEU, 2005.

Makukh, A., and Rusnak, L. "Investytsiina bezpeka Ukrainy v systemi svitovoi ekonomichnoi bezpeky" [Investment security of Ukraine in the system of world economic security]. <http://intkonf.org/makuh-a-rusnak-l-investitsiyna-bezpeka-ukrayini-v-sistemi-svitovoyi-ekonomichnoyi-bezpeki>

Nykyforov, A. Ye., and Havlovska, V. I. "Investytsiina bezpeka ta bezpeka investytsiinoi diialnosti: komplementarnist ta kryterii rozmezhuvannia" [Investment security and security of investment: complementarity and demarcation criteria]. *Finansove zabezpechennia innovatsiinykh proektiv maloho ta serednyoho biznesu: hlobalni vyklyky ta ukrainski realii*. 2016. <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20797/1/45-49.pdf>

Orlov, L. S. "Derzhava i investytsiina bezpeka" [State and investment security]. *Aktualni problemy ekonomiky i prava*, no. 3 (2010): 5-8.

Prykhodko, V. P. "Investytsiina bezpeka yak vazhlyvyi chynnyk podolannia finansovo-ekonomichnoi kryzy" [Investment security as an important factor in overcoming the financial and economic crisis]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 16 (2013): 6-9.

Slobodianiuk, N. O. "Investytsiinyi skladnyk finansovoi bezpeky derzhavy" [Investment component of financial security of the state]. *Ekonomicnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 2-1 (2017): 64-69.

Vakaliuk, V. A. "Pravove rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v Ukraini" [Legal regulation of investment activity in

Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 16 (2017): 122-126.

Yurieva, I. A. "Mekhanizm investytsiinoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Mechanism of investment support of economic security of the enterprise]. *Visnyk Natsionalnogo tekhnichnogo universytetu «KhPl»*. Serii

«Tekhnichnyi prohres ta efektyvnyy vyrobnytstva», no. 67 (2013): 186-189.

Zakrevska, L. M., and Zainchkovskiy, A. O. "Investytsiina bezpeka yak skladova ekonomichnoi bezpeky" [Investment security as a component of economic security]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2016): 28-34.

УДК 332.1:330.341.4:316.422(438)

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

©2018 ШАШИНА М. В.

УДК 332.1:330.341.4:316.422(438)

Шашина М. В. Регіональні аспекти структурної модернізації економіки України

Метою статті є дослідження регіональних аспектів структурної модернізації економіки України. Визначено, що в період економічного зростання національні промисловий та сільськогосподарський комплекси не змогли реалізувати стратегію модернізації та реструктуризації. Усі зміни носили стихійний характер і були викликані в основному змінами міжнародного середовища. Доведено, що головним завданням структурної модернізації економіки України на регіональному рівні є створення умов для розвитку ключових галузей економіки, який буде визначатися якістю людського капіталу, рівнем технологічної досконалості, а також станом виробничої інфраструктури. Обґрунтовано, що кожен регіон країни має свої особливості, пов'язані з географічним розміщенням та економічними зв'язками підприємств, які потрібно враховувати при дослідженні регіональних аспектів структурної модернізації економіки України.

Ключові слова: регіональна економіка, модернізація, промисловість, сільське господарство, експорт, імпорт, ефективність.

Табл.: 4. **Бібл.:** 14.

Шашина Марина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: shashyna.marina@gmail.com

УДК 332.1:330.341.4:316.422(438)

Шашина М. В. Региональные аспекты структурной модернизации экономики Украины

Целью статьи является исследование региональных аспектов структурной модернизации экономики Украины. Определено, что в период экономического роста национальные промышленный и сельскохозяйственный комплексы не смогли реализовать стратегию модернизации и реструктуризации. Все изменения носили стихийный характер и были вызваны в основном изменениями международной среды. Доказано, что главной задачей структурной модернизации экономики Украины на региональном уровне является создание условий для развития ключевых отраслей экономики, которое будет определяться качеством человеческого капитала, уровнем технологического совершенства, а также состоянием производственной инфраструктуры. Обосновано, что каждый регион страны имеет свои особенности, связанные с географическим размещением и экономическими связями предприятий, которые нужно учитывать при исследовании региональных аспектов структурной модернизации экономики Украины.

Ключевые слова: региональная экономика, модернизация, промышленность, сельское хозяйство, экспорт, импорт, эффективность.

Табл.: 4. **Библ.:** 14.

Шашина Марина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики и предпринимательства, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского» (просп. Победы, 37, Киев, 03056, Украина)

E-mail: shashyna.marina@gmail.com

UDC 332.1:330.341.4:316.422(438)

Shashyna M. V. The Regional Aspects of the Structural Modernization of Ukraine's Economy

The article is aimed at researching the regional aspects of structural modernization of Ukraine's economy. It is determined that during the period of economic growth both the national industrial and the national agricultural complexes could not implement the strategy of modernization and restructuring. All the changes were of spontaneous nature and were caused mainly by changes in the international environment. It is proved that the main task of the structural modernization of Ukraine's economy at the regional level is to create conditions for development of the key sectors of economy, which will be determined by the quality of human capital, the level of technological perfection, and the status of production infrastructure. It is substantiated that each region of the country has its own specific features, connected with geographical location and economic relations of enterprises, which should be taken into consideration when researching the regional aspects of structural modernization of Ukraine's economy.

Keywords: regional economy, modernization, industry, agriculture, export, import, efficiency.

Tbl.: 4. **Bibl.:** 14.

Shashyna Maryna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Business, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: shashyna.marina@gmail.com

В умовах сучасних глобальних викликів необхідною умовою економічного розвитку є пристосовування та адаптація до мінливого внутрішнього та зовнішнього середовища. Сучасні тенденції економічного розвитку України забезпечують широке коло питань для досліджень у сфері розробки стратегії модернізації українського суспільства.

Глибока і довготривала системна криза спричинена переходом нашої країни від повністю планової економіки до ринкової, має негативні соціально-економічні наслідки з чітко вираженими регіональними особливостями. Для того, щоб виробити ефективний довгостроковий план соціально-економічного регіонального розвитку, необхідно осмислити і врахувати